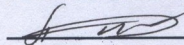

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра інженерних технологій харчових виробництв

«Затверджую»
**Завідувач кафедри інженерних
технологій харчових виробництв**
 Рожкова Л.Г.
« 23 » 05. 2019 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Університетська освіта
(шифр і назва навчальної дисципліни)

Спеціальність: 181 «Харчові технології»
(шифр і назва спеціальності)

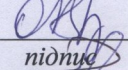
Факультет: Харчових технологій

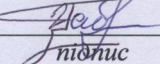
2019-2020 навчальний рік

Робоча програма з Університетської освіти для студентів за спеціальністю 181 «Харчові технології».

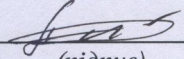
Розробники: Радчук О.В., к.т.н., доцент кафедри інженерних технологій харчових виробництв, Габенко І.М., ст.викладач кафедри інженерних технологій харчових виробництв.

Радчук О.В. _____ ( )
прізвище, ініціали *підпис*

Габенко І.М. _____ ( )
прізвище, ініціали *підпис*

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри інженерних технологій харчових виробництв.

Протокол від “20” травня 2019 року № 14

Завідувач кафедри _____ (Л.Г. Рожкова)
(підпис) *(прізвище та ініціали)*

Погоджено:

Декан факультету харчових технологій _____ (О.В. Радчук)

Методист навчального відділу _____ (С.О. Котелевець)

Зареєстровано в електронній базі: дата: 23.05. 2019 р.

© СНАУ, 2019 рік

© Габенко І.М., 2019 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів - 3	Галузь знань: 18 «Виробництво та технології»	<i>Нормативна</i>	
Модулів – 2	Спеціальність: 181 «Харчові технології»	Рік підготовки:	
Змістових модулів: 2		2019-2020-й	-
Індивідуальне науково-дослідне завдання: -		Курс	
		1, 1 с.т.	-
Загальна кількість годин – 90		Семестр	
		1-й	-
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента - 3		Лекції	
		14 год.	-
		Практичні	
		30 год.	-
	Лабораторні		
	-	-	
	Самостійна робота		
	46 год.	-	
Індивідуальні завдання: -			
Вид контролю:			
	диф.залік	-	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання - 48,9/51,1 (44/46)

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: підготовка студентів до навчання в університеті відповідно до сучасних інтеграційних процесів у міжнародній освіті в контексті Болонської декларації; допомога студентам у швидкій адаптації до умов вузівського життя, у підвищенні успішності, вивчення матеріалів Закону України «Про вищу освіту» і ознайомлення з майбутньою спеціальністю.

Завдання: сформувати у студентів систему знань щодо суті й соціального значення вищої освіти, сучасних тенденцій її розвитку; прищепити навички самостійного й ефективного навчання в університеті з урахуванням світових освітніх тенденцій.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати :

- основи предметної області та основи професійної діяльності;
- шляхи реалізації своїх прав і обов'язків як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина України;
- історію та закономірності розвитку предметної області, її місце у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій;
- вимоги та принципи пошуку, оброблення і аналізу інформації з різних джерел, вирішення конкретних задач із використанням інформаційних і комунікаційних технологій;
- порядок організації навчального процесу в університеті;
- вимоги до змісту, обсягу та рівня освітньої та професійної підготовки бакалаврів за спеціальністю 181 «Харчові технології»;
- основні поняття та визначення, які стосуються інженерно-технологічної діяльності;
- основні поняття і тенденції розвитку інженерно-технологічної науки;

- об'єктивні передумови виникнення, функції, характерні ознаки інтеграційних процесів в міжнародній освіті;
- Болонський процес як засіб інтеграції і демократизації вищої освіти країн Європи;
- основні завдання, принципи та етапи формування Європейського простору вищої освіти;
- проблеми адаптації вищої освіти України до вимог Болонського процесу;
- умови Європейської кредитно-трансферної системи (ECTS);
- основні принципи забезпечення високої розумової працездатності;
- форми організації самопідготовки і самостійної роботи студентів;
- права і обов'язки студента;
- необхідність впровадження і проблеми розвитку студентського самоврядування;
- форми участі у студентському самоврядуванні, науковій, спортивній, культурній діяльності студентів університету;
- форми організації самопідготовки і самостійної роботи студентів;
- правила користування бібліотекою університету;
- принципи організації бібліотечної справи в університеті.

уміти:

- зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій;
- виявляти ініціативу та підприємливість, вчитися і оволодівати сучасними знаннями, прагнення до самовдосконалення;
- застосовувати знання у практичних ситуаціях та управляти діями або проектами, планувати й раціонально управляти часом, отримувати результат у рамках обмеженого часу;
- генерувати нові ідеї, виявляти підприємливість та ініціативність, наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків;

- здійснювати пошук, оброблення і аналіз інформації з різних джерел і вирішувати конкретні задачі із використанням інформаційних і комунікаційних технологій;
- мати здатність до абстрактного і системного мислення, аналізу та синтезу, критичного осмислення основних теорій, принципів, методів і понять у професійній діяльності, здатність проведення досліджень на відповідному рівні;
- застосовувати інформаційні та комунікаційні технології для інформаційного забезпечення професійної діяльності та проведення досліджень прикладного характеру;
- демонструвати здатність до роботи в колективі та автономно, ділових комунікацій у професійній сфері, уміння вести дискусію;
- орієнтуватися в питаннях організації навчального процесу в системі вищої освіти;
- аналізувати освітнє середовище вищого навчального закладу, сегментувати ринки освітянських послуг, оцінювати конкурентоспроможність випускників ЗВО;
- визначити структуру індивідуального навчального плану з врахуванням нормативних вимог і особистих інтересів і перспектив;
- чітко обґрунтовувати понятійно-термінологічний апарат дисципліни «Університетська освіта»;
- організувати процес самостійної навчальної роботи;
- оцінювати рівень засвоєння власних знань з визначеної дисципліни;
- конспектувати лекції;
- користуватися фондами бібліотеки;
- здійснювати пошук літератури у бібліотеках, а також оформлювати їх бібліографічне описання;
- визначати за власним уподобанням форми участі у студентському самоврядуванні, соціально-культурній діяльності в університеті.

3. Програма навчальної дисципліни

затверджена вченою радою СНАУ, протокол № 18 від 26 червня 2017 року

Змістовий модуль 1. Університетська освіта в контексті Болонського процесу.

Тема 1. *Вступ. Витоки й основні віхи становлення університетської освіти й вищої школи у світі та в Україні.* Вступ, мета та задачі курсу. Витоки й основні віхи становлення університетської освіти й вищої школи у світі та в Україні. Особливості розвитку вищих навчальних закладів України в ХХ – на початку ХХІ століття. Історія виникнення Сумського національного аграрного університету. Законодавство України про вищу освіту. Право громадян про вищу освіту. Структура вищої освіти. Структура навчання студентів. Положення про організацію освітнього процесу в Сумському національному аграрному університеті. Права та обов'язки студентів СНАУ. Навчальний час студента.

Тема 2. *Університетська освіта в контексті Болонського процесу.* Болонський процес як засіб інтеграції і демократизації вищої освіти країн Європи. Документи Болонського процесу. Основні завдання, принципи та шляхи формування Європейського простору вищої освіти. Адаптація вищої освіти України до вимог Болонського процесу. Хронологія подій болонського процесу. Хронологія залучення європейських держав до Болонського процесу. Європейська система трансферу та акумуляції кредитів (ECTS), її структура. Структура інформаційного пакету. Основні завдання реформування вищої освіти в Україні. Євроінтеграція України як чинник соціально-економічного розвитку держави. Роль освіти в розвитку партнерства України з іншими державами. Стратегія та сучасні тенденції розвитку університетської освіти України в контексті Європейського простору вищої освіти. Ознайомлення із принципами побудови системи вищої освіти Англії, Італії, Іспанії, Німеччини, Франції та інших країн Європейського Союзу. Система вищої освіти у країнах Америки. Шість цілей Болонського процесу. Навчання протягом усього життя.

Тема 3. *Фундаменталізація та індивідуалізація підготовки фахівців з вищою освітою.* Концептуальні засади розвитку вищої освіти. Фундаменталізація

підготовки фахівців з вищою освітою. Індивідуалізація навчальної діяльності. Індивідуальний навчальний план студента та контроль його виконання. Модернізація форм і методів навчання студентів в контексті кредитно-модульної системи. Європейська кредитно-трансферна система та система накопичення – ECTS. Характерні особливості ECTS. Загальні умови користування ECTS. Принципи, шляхи та засоби адаптації Європейської системи перезарахування кредитів у вищу освіту України. Права та обов'язки суб'єктів навчального процесу. Післядипломна освіта.

Тема 4. **Організація навчального процесу в університеті.** Запровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу (КМСОНП) у ЗВО України. Форми організації навчання. Організаційно-методичне забезпечення. Контроль успішності студента. Методи та технології навчання в КМСОНП. Учасники навчально-виховного процесу. Модульно-рейтингова і кредитно-модульна технологія навчання та оцінювання навчальних досягнень студентів. Інформаційно-методичне забезпечення навчального процесу. Розробка структурно-логічної схеми підготовки фахівця. Складання навчального плану підготовки фахівця. Розробка графіка навчального процесу. Принципи, цілі впровадження КМСОНП у ЗВО України. Академічна лекція в системі професійної підготовки студентів. Семінарські заняття в КМСОНП. Практичне заняття в КМСОНП. Лабораторні роботи в КМСОНП. Індивідуальна та самостійна робота студентів в умовах кредитно-модульної системи організації навчального процесу. Види і форми контролю знань. Шкала оцінювання навчальних дисциплін студентів в умовах ECTS. Шкала оцінювання навчальних дисциплін студентів в умовах КМСОНП. Шкала оцінювання навчальних дисциплін студентів в умовах модульно-рейтингової системи.

Тема 5. **Фахова підготовка у вищому навчальному закладі.** Вимоги до змісту, обсягу та рівня освітньої та професійної підготовки бакалавра за спеціальністю 181 «Харчові технології». Навчальний план підготовки бакалавра, його структура і перелік дисциплін. Виробничі функції бакалавра. Основні принципи підготовки фахівців за спеціальністю 181 «Харчові технології». Вимоги

до умінь фахівців за спеціальністю 181 «Харчові технології». Система стандартів вищої освіти. Науково-методичне забезпечення вищої освіти. Мета вищої освіти та професійної підготовки. Місце фахівця в структурі галузевої економіки держави і вимоги до його компетентності.

Тема 6. **Вступ до фаху.** Загальні поняття та відомості про технологію, інженерію та розвиток харчових виробництв, характеристика технологічного процесу. Виробництво продукції підприємств харчової промисловості. Характеристика основних харчових речовин. Класифікація та характеристика харчових виробництв. Особливості виробництва продукції підприємств харчової промисловості. Пріоритетні напрямки розвитку харчової промисловості в екологічному світогляді. Значення харчових виробництв у промисловості України. Комплексне використання сировини в харчовій промисловості. Корекція поглядів на принципи раціонального харчування і зміна акцентів у завданнях сучасної харчової технології. Ресторанне господарство, як сфера виробничо-торгівельної діяльності, в якій виробляють продукцію власного виробництва, та здійснюють організацію споживання та дозвілля. Характеристика підкомплексів АПК.

Змістовий модуль 2. Соціально-культурна інфраструктура університету.

Тема 7. **Основи наукової інформації, бібліографії, та бібліотекознавства, науково-дослідна робота студентів.** Структура бібліотеки. Основні завдання та функції бібліотеки університету. Фонди бібліотеки. Правила користування бібліотечними фондами. Правила користування довідково-інформаційними фондами бібліотеки. Суть і складові інформаційно-методичного забезпечення навчального процесу у вузі. Особливості роботи зі спеціальною, методичною і періодичною літературою. Особливості електронних інформаційних ресурсів та їх використання. Основи бібліотекознавства та бібліографії. Типи і види бібліотек. Електронні бібліотеки. Бібліотечні каталоги. Навички роботи в алфавітно-картковому каталозі. Мета і завдання наукової і науково-технічної діяльності у вищих навчальних закладах.

Тема 8. *Соціально-культурна інфраструктура університету*. Основні напрями діяльності університету як багатопрофільного навчального закладу. Структурно-організаційна схема університету. Основні завдання університету. Статут СНАУ. Студентський клуб. Гуртки художньої самодіяльності. Побут, праця, відпочинок студента. Правила внутрішнього розпорядку Сумського національного аграрного університету.

Тема 9. *Студентське самоврядування як невід’ємна складова демократизації вищої школи*. Студентське самоврядування в інституціях вищої освіти. Основні завдання органів студентського самоврядування. Принципи та функції студентського самоврядування. Протиріччя розвитку студентського самоврядування. Аналіз діючих положень про студентське самоврядування ЗВО України. Впровадження студентського самоврядування у вищих навчальних закладах. Всеукраїнська студентська рада як представницький орган студентів на державному рівні. Студентське самоврядування як систематизоване об’єднання консультативно-дорадчих органів управління університетом. Самоорганізація студентів Франції, Великої Британії, Ірландії. Головні завдання Всеукраїнської студентської ради. Система студентського самоврядування у СНАУ. Профспілкова організація студентів та аспірантів. Концепція розвитку студентського самоврядування. Мета і завдання Концепції розвитку студентського самоврядування. Шляхи реалізації Концепції розвитку студентського самоврядування. Очікувані результати впровадження Концепції.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	Усьо - го	у тому числі					уьог о	у тому числі				
		л	п	ла б	ін д	с.р .		л	п	ла б	ін д	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1. Університетська освіта в контексті Болонського процесу												
Змістовий модуль 1. Університетська освіта в контексті Болонського процесу												
Тема 1. Вступ. Витоки й основні віхи становлення університетської освіти й вищої школи у світі і в Україні.	9	2	2	-	-	5	-	-	-	-	-	-
Тема 2. Університетська освіта в контексті Болонського процесу.	11	2	4	-	-	5	-	-	-	-	-	-
Тема 3. Фундаменталізація та індивідуалізація підготовки фахівців з вищою освітою.	11	2	4	-	-	5	-	-	-	-	-	-
Тема 4. Організація навчального процесу в університеті.	11	2	4	-	-	5	-	-	-	-	-	-
Тема 5. Фахова підготовка у вищому навчальному закладі.	10	1	4	-	-	5	-	-	-	-	-	-
Тема 6. Вступ до фаху.	8	1	2	-	-	5	-	-	-	-	-	-
Разом за змістовим модулем 1	60	10	20	-	-	30	-	-	-	-	-	-
Усього годин	60	10	20	-	-	30	-	-	-	-	-	-
Модуль 2. Соціально-культурна інфраструктура університету												
Змістовий модуль 2. Соціально-культурна інфраструктура університету												
Тема 7. Основи наукової інформації, бібліографії, та бібліотекознавства, науково-дослідна робота студентів.	11	2	4	-	-	5	-	-	-	-	-	-
Тема 8. Соціально-культурна інфраструктура університету.	9	1	2	-	-	6	-	-	-	-	-	-
Тема 9. Студентське самоврядування як невід'ємна складова демократизації вищої школи.	10	1	4	-	-	5	-	-	-	-	-	-
Разом за змістовим модулем 2	30	4	10	-	-	16	-	-	-	-	-	-

Усього годин	30	4	10	-	-	16	-	-	-	-	-	-
Усього годин	90	14	30	-	-	46	-	-	-	-	-	-

5. Теми та план лекційних занять

№ з/п	Назва теми та план	Кількість годин
1	<p>Тема 1. Вступ. Витоки й основні віхи становлення університетської освіти й вищої школи у світі і в Україні.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вступ, мета та задачі курсу. 2. Витоки й основні віхи становлення університетської освіти й вищої школи у світі . 3. Становлення університетської освіти й вищої школи в Україні. 4. Структура навчання студентів. 	2
2	<p>Тема 2. Університетська освіта в контексті Болонського процесу.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Болонський процес як засіб інтеграції і демократизації вищої освіти країн Європи. 2. Документи Болонського процесу. 3. Основні завдання, принципи та шляхи формування Європейського простору вищої освіти. 4. Адаптація вищої освіти України до вимог Болонського процесу. 	2
3	<p>Тема 3. Фундаменталізація та індивідуалізація підготовки фахівців з вищою освітою.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Концептуальні засади розвитку вищої освіти. 2. Фундаменталізація підготовки фахівців з вищою освітою 3. Індивідуалізація навчальної діяльності. 	2
4	<p>Тема 4. Організація навчального процесу в університеті.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Запровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу (КМСОНП) у ЗВО України. 2. Форми організації навчання. 3. Організаційно-методичне забезпечення. 4. Контроль успішності студента. 5. Методи та технології навчання в КМСОНП. 6. Учасники навчально-виховного процесу. 	2
5	<p>Тема 5. Фахова підготовка у вищому навчальному закладі.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Освітньо-професійна програма – вимоги до змісту, обсягу та рівня освітньої та професійної підготовки бакалавра за спеціальністю 181 «Харчові технології». 2. Навчальний план підготовки бакалавра, його структура 	2

	<p>і перелік дисциплін.</p> <p>3. Освітньо-кваліфікаційна характеристика бакалавра, його виробничі функції.</p> <p>4. Загальні поняття та відомості про технологію, інженерію та розвиток харчових виробництв, характеристика технологічного процесу.</p> <p>5. Виробництво продукції підприємств харчової промисловості.</p>	
6	<p>Тема 6. Основи наукової інформації, бібліографії та бібліотекознавства, науково-дослідна робота студентів.</p> <p>1. Структура бібліотеки.</p> <p>2. Фонди бібліотеки.</p> <p>3. Правила користування бібліотечними фондами. Правила користування довідково-інформаційними фондами бібліотеки.</p>	2
7	<p>Тема 7. Соціально-культурна інфраструктура університету.</p> <p>1. Основні напрями діяльності університету як багатопрофільного навчального закладу.</p> <p>2. Структурно-організаційна схема університету.</p> <p>3. Студентський клуб. Гуртки художньої самодіяльності.</p> <p>4. Побут, праця, відпочинок студента.</p> <p>5. Студентське самоврядування в інституціях вищої освіти.</p>	2
	Разом	14

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Ознайомлення з витоками й основними віхами становлення університетської освіти й вищої школи у світі і в Україні.	2
2	Дослідження університетської освіти в контексті Болонського процесу.	2
3	Дослідження європейської системи трансферу та акумуляції кредитів (ECTS).	2
4	Ознайомлення з фундаменталізацією підготовки фахівців з вищою освітою.	2
5	Ознайомлення індивідуалізацією підготовки фахівців з вищою освітою.	2
6	Вивчення технологій організації навчального процесу в університеті.	2
7	Вивчення форм організації навчального процесу в університеті.	2
8	Ознайомлення з фаховою підготовкою у вищому навчальному закладі.	2

9	Ознайомлення з вимогами до умінь фахівців за спеціальністю 181 «Харчові технології».	2
10	Ознайомлення зі вступом до фаху.	2
11	Вивчення основ наукової інформації, бібліографії, та бібліотекознавства, науково-дослідна робота студентів.	2
12	Ознайомлення з правилами користування бібліотечними фондами.	2
13	Ознайомлення зі соціально-культурною інфраструктурою університету.	2
14	Визначення студентського самоврядування як невід'ємної складової демократизації вищої школи.	2
15	Ознайомлення з системою студентського самоврядування у СНАУ.	2
	Разом	30

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми та перелік питань	Кількість годин
1	Тема 1. Витоки й основні віхи становлення університетської освіти й вищої школи у світі і в Україні. 1. Особливості розвитку вищих навчальних закладів України в ХХ – на початку ХХІ століття. 2. Право громадян про вищу освіту. 3. Структура вищої освіти. 4. Законодавство України про вищу освіту.	5
2	Тема 2. Університетська освіта в контексті Болонського процесу. 1. Євроінтеграція України як чинник соціально-економічного розвитку держави. Роль освіти в розвитку партнерства України з іншими державами. 2. Стратегія та сучасні тенденції розвитку університетської освіти України в контексті Європейського простору вищої освіти. 3. Ознайомлення із принципами побудови системи вищої освіти Англії, Італії, Іспанії, Німеччини, Франції та інших країн Європейського Союзу. 4. Система вищої освіти у країнах Америки. 5. Шість цілей Болонського процесу. 6. Навчання протягом усього життя.	5
3	Тема 3. Фундаменталізація та індивідуалізація підготовки фахівців з вищою освітою. 1. Європейська кредитно-трансферна система та система накопичення (ECTS). 2. Характерні особливості ECTS.	5

	<p>3. Базові елементи системи. Основні документи.</p> <p>4. Загальні умови користування ECTS.</p> <p>5. Принципи, шляхи та засоби адаптації Європейської системи перезарахування кредитів у вищу освіту України.</p> <p>6. Індивідуальний навчальний план студента та контроль його виконання.</p> <p>7. Післядипломна освіта.</p>	
4	<p>Тема 4. Організація навчального процесу в університеті.</p> <p>1. Класифікація методів та технологій навчання</p> <p>2. Шкала оцінювання навчальних дисциплін студентів в умовах кредитно-модульної системи організації навчального процесу.</p> <p>3. Шкала оцінювання навчальних дисциплін студентів в умовах модульно-рейтингової системи.</p>	5
5	<p>Тема 5. Фахова підготовка у вищому навчальному закладі.</p> <p>1. Система стандартів вищої освіти.</p> <p>2. Науково-методичне забезпечення вищої освіти.</p> <p>3. Мета вищої освіти та професійної підготовки.</p> <p>4. Місце фахівця в структурі галузевої економіки держави і вимоги до його компетентності.</p>	5
6	<p>Тема 6. Вступ до фаху.</p> <p>1. Значення харчових виробництв у промисловості України.</p> <p>2. Комплексне використання сировини в харчовій промисловості.</p> <p>3. Корекція поглядів на принципи раціонального харчування і зміна акцентів у завданнях сучасної харчової технології.</p> <p>4. Ресторанне господарство, як сфера виробничо-торгівельної діяльності, в якій виробляють продукцію власного виробництва, та здійснюють організацію споживання та дозвілля.</p> <p>5. Характеристика підкомплексів АПК.</p>	5
7	<p>Тема 7. Основи наукової інформації, бібліографії, та бібліотекознавства, науково-дослідна робота студентів.</p> <p>1. Основи бібліотекознавства та бібліографії.</p> <p>2. Типи і види бібліотек.</p> <p>3. Електронні бібліотеки. Основні задачі бібліотек.</p> <p>4. Бібліотечні каталоги. Навички роботи в алфавітно-картковому каталозі.</p> <p>5. Мета і завдання наукової і науково-технічної діяльності у вищих навчальних закладах.</p> <p>6. Студентське наукове товариство Сумського національного аграрного університету.</p>	5

8	Тема 8. Соціально-культурна інфраструктура університету. 1. Гуртки художньої самодіяльності. 2. Правила внутрішнього розпорядку Сумського національного аграрного університету.	6
9	Тема 9. Студентське самоврядування як невід’ємна складова демократизації вищої школи. 1. Концепція розвитку студентського самоврядування. 2. Мета і завдання Концепції розвитку студентського самоврядування. 3. Принципи та функції студентського самоврядування. 4. Протиріччя розвитку студентського самоврядування. 5. Шляхи реалізації Концепції розвитку студентського самоврядування. 6. Очікувані результати впровадження Концепції.	5
	Разом	46

8. Індивідуальні завдання

1. Підготовка рефератів:

- 1.1. Бібліотека як складова соціально-культурної інфраструктури вузу.
- 1.2. Болонський процес в Україні.
- 1.3. Болонський процес. Історія розвитку.
- 1.4. Види лекційних занять та головні вимоги до лекції.
- 1.5. Вимоги до лекції як форми організації навчального процесу.
- 1.6. Головні тенденції розвитку вищої освіти Європи.
- 1.7. Головні тенденції розвитку освіти в європейських країнах.
- 1.8. Зміст поняття «Болонський процес».
- 1.9. Зміст поняття «Студентське самоврядування».
- 1.10. Індивідуалізація навчання та шляхи її впровадження.
- 1.11. Індивідуально-психологічні особливості людини.
- 1.12. Історія формування Болонського процесу.
- 1.13. Мета та зміст Болонського процесу.
- 1.14. Навчання – двобічний процес.
- 1.15. Навчання – один із головних видів діяльності людини.
- 1.16. Навчання як різновид педагогічного спілкування.
- 1.17. Особливості індивідуалізації навчання у вузі.

- 1.18. Особливості соціально-культурної інфраструктури вузу.
- 1.19. Поняття гуманізації процесу навчання.
- 1.20. Поняття демократизації процесу навчання.
- 1.21. Поняття інтеграції та інтернаціоналізації вищої школи.
- 1.22. Практичне заняття як одна із поширених форм навчальної діяльності.
- 1.23. Провідні форми організації навчання у вузі.
- 1.24. Професія та розвиток особистості майбутнього фахівця.
- 1.25. Роль виховання у загальній структурі навчального процесу.
- 1.26. Роль і місце самостійної роботи в умовах вищої освіти.
- 1.27. Роль індивідуалізації навчання в системі вищої освіти.
- 1.28. Роль та місце фундаментальних дисциплін в загальній системі освіти.
- 1.29. Соціально-культурна інфраструктура університету.
- 1.30. Структура навчальної діяльності.
- 1.31. Структура та форми організації процесу навчання.
- 1.32. Українська вища освіта – частина європейської інтеграції.
- 1.33. Умови ефективного розвитку особистості майбутнього фахівця.
- 1.34. Умови розвитку здібностей тих, хто навчається.
- 1.35. Фактори розвитку особистості професіонала.
- 1.36. Фактори формування професійної свідомості фахівця.
- 1.37. Форми навчальної діяльності.
- 1.38. Формування професійної свідомості.
- 1.39. Фундаментальні дисципліни в структурі вищої освіти.
- 1.40. Шляхи розвитку університетської освіти в Україні.

9. Методи навчання

При вивченні курсу передбачається використання таких основних методів навчання:

І. За джерелом знань:

- 1) словесні: лекція, пояснення, розповідь, бесіда;
- 2) наочні: спостереження, демонстрація;
- 3) практичні: вправи, практичні роботи.

II. За характером логіки пізнання:

- 1) інформаційно-рецептивний;
- 2) репродуктивний;
- 3) проблемний;
- 4) частково-пошуковий (евристичний);
- 5) пошуковий (дослідний).

III. За логікою передачі інформації:

- 1) індуктивний;
- 2) дедуктивний.

IV. За ступенем керування навчальною діяльністю:

- 1) під керівництвом викладача;
- 2) самостійна робота студентів (з книгою, виконання завдань);

V. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

- 1) ділові та рольові ігри;
- 2) дискусії та диспути;
- 3) створення ситуацій емоційних переживань;
- 4) створення ситуацій пізнавальної новизни та зацікавленості (метод цікавих аналогій, ефект дивування, зіставлення наукових і життєвих пояснень явищ).

VI. Інтерактивні технології навчання:

- 1) використання мультимедійних технологій;
- 2) використання інтерактивної дошки.

10. Методи контролю

При вивченні курсу передбачається використання методів контролю:

- 1) усний (фронтальне та індивідуальне опитування, усні заліки, усне програмоване опитування);
- 2) письмовий (контрольні роботи);
- 3) лабораторно-практичний контроль (контроль за допомогою комп'ютера);

4) самоконтроль (самостійний пошук помилок, уміння самостійно оцінювати свої знання, визначати пріоритетні напрями власного навчального процесу, самоаналіз).

Для визначення якості засвоєння навчального матеріалу передбачається використання:

- попереднього контролю (як передумови для успішного планування і керівництва навчальним процесом);
- поточного контролю (виявлення ступеня сприйняття навчального матеріалу);
- рубіжного контролю (тематичний та модульний);
- підсумкового контролю у вигляді заліку.

1. Рейтинговий контроль за 100-бальною шкалою оцінювання ECTS.

2. Проведення проміжного контролю протягом семестру.

3. Полікритеріальна оцінка поточної роботи студентів:

- рівень знань, продемонстрований на практичних заняттях;
- активність під час обговорення питань, що винесені на заняття;
- самостійне опрацювання теми в цілому чи окремих питань;
- написання рефератів;
- результати тестування;
- письмові завдання при проведенні контрольних робіт.

11. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота									СРС	Разом за модулі та СРС	Атес-тація	Сума
Змістовий модуль 1 – 47 балів			Змістовий модуль 2 – 23 балів			СРС						
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	15	85 (70+15)	15	100

7	8	8	8	8	8	7	8	8				
---	---	---	---	---	---	---	---	---	--	--	--	--

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
69-74	D	задовільно	
60-68	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

12. Методичне забезпечення

1. Методичні вказівки для проведення практичного заняття на тему: «Університетська освіта в контексті Болонського процесу». - Суми, 2013 р., 39 с.

2. Конспект лекцій з дисципліни «Університетська освіта» для студентів 1 курсу галузі знань 0517 «Харчова промисловість та переробка сільськогосподарської продукції» напряму підготовки 6.051701 «Харчові технології та інженерія» денної форми навчання. - Суми: Сумський національний аграрний університет, 2014. – 200 с.

3. Методичні рекомендації щодо виконання самостійної роботи для студентів 1 курсу, 1 курсу зі скороченим терміном навчання напряму підготовки 6.051701 «Харчові технології та інженерія» денної форми навчання освітньо-кваліфікаційного рівня «Бакалавр». – Суми, 2015. – 45 с.

4. Методичні рекомендації щодо проведення практичного заняття на тему: «Вивчення основ наукової інформації, бібліографії, та бібліотекознавства, науково-дослідна робота студентів». - Суми, 2016. – 30 с.

5. Методичні рекомендації щодо проведення практичного заняття на тему: «Визначення студентського самоврядування як невід’ємної складової демократизації вищої школи». - Суми, 2016. – 27 с.

6. Методичні рекомендації щодо проведення практичного заняття на тему: «Ознайомлення з системою студентського самоврядування у Сумському НАУ». - Суми, 2016. – 19 с.

7. Методичні рекомендації щодо проведення практичного заняття на тему «Дослідження університетської освіти в контексті Болонського процесу». – Суми, 2017. – 24 с.

8. Методичні рекомендації щодо проведення практичного заняття на тему «Дослідження європейської системи трансферу та акумуляції кредитів (ECTS)». – Суми, 2017. – 25 с.

9. Методичні рекомендації щодо проведення практичного заняття на тему «Ознайомлення з фундаменталізацією підготовки фахівців з вищою освітою». – Суми, 2017. – 24 с.

10. Методичні рекомендації щодо проведення практичного заняття на тему «Ознайомлення з індивідуалізацією підготовки фахівців з вищою освітою». – Суми, 2017. – 24 с.

11. Габенко І.М. Університетська освіта / І.М. Габенко: навчально-методичний комплекс для студентів ОС «Бакалавр» спеціальності 181 «Харчові технології» денної та заочної форми навчання. - Суми: Сумський національний аграрний університет, 2018 р. – 423 с.

12. Габенко І.М. Університетська освіта / І.М. Габенко: питання для підсумкового контролю знань для студентів ОС «Бакалавр» спеціальності 181 «Харчові технології» денної та заочної форми навчання. - Суми: Сумський національний аграрний університет, 2018 р. – 94 с.

13. Рекомендована література

Базова

1. Аніловська Г.Я. Університетська освіта: навч. Посібник / Г.Я. Аніловська, Н.С. Марушко, Л.М. Томаневич. – Львів: «Магнолія-2006», 2010. – 375 с.
2. Глосарій Європейського простору вищої освіти / Авт.-уклад.: І.І. Бабин, В.А. Ликова, І.Г. Павлова, М.В.Яковлева / За ред. О.Я. Чебикіна. – Одеса: Видавець М.П. Черкасов, 2011. – 212 с.
3. Головчук А.Ф. Університетська освіта в Україні та Болонський процес: навчальний посібник і термінологічний словник / А.Ф. Головчук. – К.: Аграрна освіта, 2007. – 83 с.
4. Гончаров С.М. Вища освіта України і Болонський процес. / С.М. Гончаров, В.С. Мошинський. – Рівне: НУВГП, 2004, – 142 с.
5. Гончаров С.М. Інтерактивні технології навчання в кредитно-модульній системі організації навчального процесу: Навчально-методичний посібник. / С.М. Гончаров. – Рівне: НУВГП, 2006. – 172 с.
6. Горбунова Л.М. Вища освіта в Україні. Нормативно-правове регулювання: офіційне видання/ Л.М Горбунова, М.Ф. Степка. – К.: Форум, 2006. – 161 с.
7. Дмитриченко М.Ф. Вища освіта і Болонський процес / М.Ф. Дмитриченко. – Київ: Знання України, 2006. – 440 с.
8. Женченко М. Оформлення списків використаної літератури відповідно до вимог нових стандартів: спроба відповіді на проблемні питання / М. Женченко. – Вісн. Кн. палати. – 2009. – № 6. – С. 19-22.
9. Журавський В.С. Болонський процес: головні принципи входження в Європейський простір вищої освіти / В.С.Журавський, М.З. Згуровський. – К.: ІВЦ Видавництво Політехніка, 2003. – 200 с.
10. Журавський В.С. Вища освіта як фактор державотворення культури в Україні / В.С.Журавський. – К.: Вид. дім «Ін Юре», 2003. – 416 с.
11. Закон України від 01.07.2015 №1556-VII «Про вищу освіту» // Голос України від 06.08.2015 – № 148.
12. Збірник нормативних документів з впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу / Укладачі: Ф.Б. Рогальський, Г.П. Чуйко, Т.М. Примаєк. – Херсон: ХНТУ, 2006. – 99 с.
13. Кремень В.Г. Вища освіта України і Болонський процес: Навчальний

посібник / [В.Г. Кремень В.Г., М. Ф. Степко, Я. Я. Болюбаш та ін.]. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2004. – 384 с.

14.Луговий В.І. Реалізація принципів і пріоритетів Болонського процесу у вищій школі України: час дискусій і час дій / В.І. Луговий // Педагогіка і психологія: Науково-теоретичний та інформаційний журнал Академії педагогічних наук України. – 2009. – № 1. – С. 5–17.

15.Методичні рекомендації щодо складання списку використаної літератури / уклад.: Мельник Н.А., Устіннікова О.М. – К.: НТБ ім. Г.І. Денисенка, 2010. – 23 с.

16.Ніколаєнко С.М. Освіта в інноваційному просторі суспільства: Посібник / С.М. Ніколаєнко. – К.: Знання, 2006. – 207 с.

17.Ніколаєнко С.М. Стратегія розвитку освіти України: початок ХХІ століття: Посібник. / С.М. Ніколаєнко. – К.: Знання, 2006. – 253 с.

18.Пасмор Н.П. Бібліотечно-інформаційне забезпечення самостійної роботи студентів / Н.П. Пасмор. – Київ: Кондор, 2007 – 112 с.

19.Пилип Я.А. Складання списків використаної літератури до курсових, дипломних та інших наукових робіт : метод. вказівки щодо проведення практичних занять / Я.А. Пилип, Л.А. Жолобка. – Івано-Франківськ: ІФНТУНГ, 2013. – 28 с.

20.Степко В.В. Бібліографічне оформлення списку джерел до наукової роботи : метод. рек. / уклад.: В.В. Степко, Г.О. Стешенко, Т.В. Улятовська; КНУКіМ, Наук. б-ка, Інформ.-бібліогр. від. – 2-е вид., перероб. та допов. – Київ, 2015. – 25 с.

21.Товканець Г. В. Університетська освіта [Текст] : навчально-методичний посібник / Г. В. Товканець. - К. : Кондор, 2015. - 185 с.

22.Фініков Т.В. Сучасна вища освіта: світові тенденції і Україна: посібник / Т.В. Фініков. – К.: Таксон, 2002. – 176 с.

Допоміжна

1.Болонський процес у фактах і документах (Сорбонна-Болонья- Саламанка-Прага-Берлін) / [М.Ф. Степко, Я.Я. Болюбаш, В.Д. Шинкарук та ін.]. – Тернопіль: Вид-во ТДПУ ім. В. Гнатюка, 2003. – 52 с.

2.Ванькович У. Студентське самоврядування в Україні / У. Ванькович. – К.: Молодіжна альтернатива, 2004. – 60 с.

3.Від контролю до культури якості: перезавантаження процесів

забезпечення якості в українській вищій школі: практ. посіб. / За ред. С. Гришко, Т. Добка, О. Кайкової, В. Терзіяна, Т. Тіихонена. – Львів: Видавництво «Компанія «Манускрипт», 2014. – 168 с.

4. Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система: довідник користувача / пер. з англ.; за ред. Ю.М. Рашкевича, Ж.В. Таланової. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2015. – 106 с.

5. Імператив якості: вчимося цінувати і оцінювати вищу освіту: навч. посіб./ За ред. Т. Добка, М. Головянко, О. Кайкової, В. Терзіяна, Т. Тіихонена. – Львів: Видавництво «Компанія «Манускрипт», 2014. – 572 с.

6. Каюмова О. Участь органів студентського самоврядування та їх об'єднань у формуванні та реалізації освітньої та молодіжної політики / О. Каюмова, Т. Яцків, Я. Хауляк. – Львів: Юриспруденція, 2008. – 176 с.

7. Кращенко Ю. Студентське самоврядування – лідер майбутнього [Текст] / Ю. Кращенко // Освіта України. – 2010. – № 21. – С. 6.

8. Лукаш О.Л. Університетська освіта: конспект лекцій / О.Л. Лукаш. – Сумський державний університет. – Суми: СумДУ, 2011. – 153 с.

9. Мисник Т.Г. Місце та роль студентського самоврядування в житті ВНЗ [Текст] / Т.Г. Мисник // Наука і методика. Вип. 26: збірник науково-методичних праць. – К.: Агроосвіта, 2014. – С. 50-54.

10. Мошинський В.С. Нові обрії вищої освіти у контексті Болонського процесу // Технології навчання. Науково-методичний збірник, вип. 9 / В.С.Мошинський, С.М. Гончаров. – Рівне НУВГП, 2004. – 13 – 18с.

11. Національний освітній глосарій: вища освіта / 2-е вид., перероб. і доп. / авт.-уклад.: В.М. Захарченко та ін. / За ред. В.Г. Кременя. – К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2014. – 100 с.

12. Рашкевич Ю.М. Болонський процес та нова парадигма вищої освіти: монографія / Ю.М. Рашкевич. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2014. – 168 с.

13. Сасімова І.А. Студентське самоврядування – інструмент удосконалення навчально-виховного процесу [Текст]: наукове видання / І.А. Сасімова // Наука і методика. Вип. 9: збірник науково-методичних праць/ Міністерство аграрної політики України. – К.: Аграрна освіта, 2007. – С. 145-151.

14. Степко М.Ф. Модернізація вищої освіти України і Болонський процес / Упоряд. Я.Я. Болюбаш, К.М. Левківський, Ю.В. Сухарніков. – К.: МОНУ, 2004. – 24 с.

15. Теорія та практика змішаного навчання: монографія / В.М. Кухаренко, С.М. Березенська, К.Л. Бугайчук, Н.Ю. Олійник, Т.О. Олійник, О.В. Рибалко, Н.Г. Сиротенко, А.Л. Столяревська; за ред. В.М. Кухаренка – Харків: «Міськдрук», НТУ «ХП», 2016. – 284 с.

16. Товканець Г.В. Університетська освіта: навч.-метод. посібник / Г.В. Товканець; М-во освіти і науки України, Мукачів. держ. ун-т. – К.: Кондор, 2011. – 185 с.

17. Шеїна Л.О. Участь студента (майбутнього спеціаліста) у самоврядуванні навчального закладу як умова набуття навичок соціальної компетентності / Л.О. Шеїна // Людина, культура, техніка в новому тисячолітті: зб. робіт IV Міжнар. наук.-практ. конф. студ., аспірантів та молодих учених. – Х., 2003. – С.161 – 163.

14. Інформаційні ресурси

1. Автоматичне оформлення джерел по ВАК України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.vak.in.ua>.

2. Болонський процес у фактах і документах [Електронний ресурс] / М.Ф. Степко, Я.Я. Болюбаш, В.Д. Шинкарук, В.В. Грубінко, І.І. Бабин. – Режим доступу: www.tspu.edu.ua.

3. Кращенко Ю. Студентське самоврядування в освітньо-виховному середовищі вищої школи України та зарубіжжя [Електронний ресурс] / Ю. Кращенко. – Режим доступу: www.vsr-mon.org.ua/studlibrary/manage/1167-2009-12-04-16-48-58.

4. Положення про організацію освітнього процесу в Сумському національному аграрному університеті, ухвалене Вченою радою Сумського НАУ від 30.03.2015 р., затверджене наказом ректора від 08.04.2015 р. № 112-К.- Сумський НАУ [Електронний ресурс]: Нормативні документи. – Режим доступу: <http://www.sau.sumy.ua>.

5. Сумський НАУ [Електронний ресурс]: Бібліотека. – Режим доступу:

4. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання

Кількість кредитів - 3	Галузь знань: 18 «Виробництво та технології»	Нормативна	
Модулів – 2	Спеціальність: 181 «Харчові технології»	Рік підготовки:	
Змістових модулів: 2		2019-2020-й	-
Індивідуальне науково-дослідне завдання: -		Курс	
		1, 1 с.т.	-
Загальна кількість годин – 90		Семестр	
		1-й	-
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента - 3		Лекції	
		14 год.	-
		Практичні	
		30 год.	-
	Лабораторні		
	-	-	
	Самостійна робота		
	46 год.	-	
Індивідуальні завдання: -			
Вид контролю:			
	диф.залік	-	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання - 48,9/51,1 (44/46)

5. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: підготовка студентів до навчання в університеті відповідно до сучасних інтеграційних процесів у міжнародній освіті в контексті Болонської декларації; допомога студентам у швидкій адаптації до умов вузівського життя, у

підвищенні успішності, вивчення матеріалів Закону України «Про вищу освіту» і ознайомлення з майбутньою спеціальністю.

Завдання: сформувати у студентів систему знань щодо суті й соціального значення вищої освіти, сучасних тенденцій її розвитку; прищепити навички самостійного й ефективного навчання в університеті з урахуванням світових освітніх тенденцій.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати :

- порядок організації навчального процесу в університеті;
- вимоги до змісту, обсягу та рівня освітньої та професійної підготовки бакалаврів за спеціальністю 181 «Харчові технології»;
- основні поняття та визначення, які стосуються інженерно-технологічної діяльності;
- основні поняття і тенденції розвитку інженерно-технологічної науки;
- об'єктивні передумови виникнення, функції, характерні ознаки інтеграційних процесів в міжнародній освіті;
- Болонський процес як засіб інтеграції і демократизації вищої освіти країн Європи;
- основні завдання, принципи та етапи формування Європейського простору вищої освіти;
- проблеми адаптації вищої освіти України до вимог Болонського процесу;
- умови Європейської кредитно-трансферної системи (ECTS);
- основні принципи забезпечення високої розумової працездатності;
- форми організації самопідготовки і самостійної роботи студентів;
- права і обов'язки студента;
- необхідність впровадження і проблеми розвитку студентського самоврядування;
- форми участі у студентському самоврядуванні, науковій, спортивній, культурній діяльності студентів університету;

- форми організації самопідготовки і самостійної роботи студентів;
- правила користування бібліотекою університету;
- принципи організації бібліотечної справи в університеті.

уміти:

- орієнтуватися в питаннях організації навчального процесу в системі вищої освіти;
- аналізувати освітнє середовище вищого навчального закладу, сегментувати ринки освітянських послуг, оцінювати конкуренто-спроможність випускників ВНЗ;
- визначити структуру індивідуального навчального плану з врахуванням нормативних вимог і особистих інтересів і перспектив;
- чітко обґрунтовувати понятійно-термінологічний апарат дисципліни «Університетська освіта»;
- організувати процес самостійної навчальної роботи;
- оцінювати рівень засвоєння власних знань з визначеної дисципліни;
- конспектувати лекції;
- користуватися фондами бібліотеки;
- здійснювати пошук літератури у бібліотеках, а також оформлювати їх бібліографічне описання;
- визначати за власним уподобанням форми участі у студентському самоврядуванні, соціально-культурній діяльності в університеті.

6. Програма навчальної дисципліни

затверджена вченою радою СНАУ, протокол № 18 від 26 червня 2017 року

Змістовий модуль 1. Університетська освіта в контексті Болонського процесу.

Тема 1. **Вступ. Витоки й основні віхи становлення університетської освіти й вищої школи у світі та в Україні.** Вступ, мета та задачі курсу. Витоки й основні віхи становлення університетської освіти й вищої школи у світі та в Україні. Особливості розвитку вищих навчальних закладів України в ХХ – на початку ХХІ століття. Історія виникнення Сумського національного аграрного університету. Законодавство України про вищу освіту. Право громадян про вищу освіту. Структура вищої освіти. Структура навчання студентів. Положення про організацію освітнього процесу в Сумському національному аграрному університеті. Права та обов'язки студентів СНАУ. Навчальний час студента.

Тема 2. **Університетська освіта в контексті Болонського процесу.** Болонський процес як засіб інтеграції і демократизації вищої освіти країн Європи. Документи Болонського процесу. Основні завдання, принципи та шляхи формування Європейського простору вищої освіти. Адаптація вищої освіти України до вимог Болонського процесу. Хронологія подій болонського процесу. Хронологія залучення європейських держав до Болонського процесу. Європейська система трансферу та акумуляції кредитів (ECTS), її структура. Структура інформаційного пакету. Основні завдання реформування вищої освіти в Україні. Євроінтеграція України як чинник соціально-економічного розвитку держави. Роль освіти в розвитку партнерства України з іншими державами. Стратегія та сучасні тенденції розвитку університетської освіти України в контексті Європейського простору вищої освіти. Ознайомлення із принципами побудови системи вищої освіти Англії, Італії, Іспанії, Німеччини, Франції та інших країн Європейського Союзу. Система вищої освіти у країнах Америки. Шість цілей Болонського процесу. Навчання протягом усього життя.

Тема 3. **Фундаменталізація та індивідуалізація підготовки фахівців з вищою освітою.** Концептуальні засади розвитку вищої освіти. Фундаменталізація підготовки фахівців з вищою освітою. Індивідуалізація навчальної діяльності. Індивідуальний навчальний план студента та контроль його виконання. Модернізація форм і методів навчання студентів в контексті кредитно-модульної системи. Європейська кредитно-трансферна система та система накопичення –

ECTS. Характерні особливості ECTS. Загальні умови користування ECTS. Принципи, шляхи та засоби адаптації Європейської системи перезарахування кредитів у вищу освіту України. Права та обов'язки суб'єктів навчального процесу. Післядипломна освіта.

Тема 4. **Організація навчального процесу в університеті.** Запровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу (КМСОНП) у ВНЗ України. Форми організації навчання. Організаційно-методичне забезпечення. Контроль успішності студента. Методи та технології навчання в КМСОНП. Учасники навчально-виховного процесу. Модульно-рейтингова і кредитно-модульна технологія навчання та оцінювання навчальних досягнень студентів. Інформаційно-методичне забезпечення навчального процесу. Розробка структурно-логічної схеми підготовки фахівця. Складання навчального плану підготовки фахівця. Розробка графіка навчального процесу. Принципи, цілі впровадження КМСОНП у ВНЗ України. Академічна лекція в системі професійної підготовки студентів. Семінарські заняття в КМСОНП. Практичне заняття в КМСОНП. Лабораторні роботи в КМСОНП. Індивідуальна та самостійна робота студентів в умовах кредитно-модульної системи організації навчального процесу. Види і форми контролю знань. Шкала оцінювання навчальних дисциплін студентів в умовах ECTS. Шкала оцінювання навчальних дисциплін студентів в умовах КМСОНП. Шкала оцінювання навчальних дисциплін студентів в умовах модульно-рейтингової системи.

Тема 5. **Фахова підготовка у вищому навчальному закладі.** Вимоги до змісту, обсягу та рівня освітньої та професійної підготовки бакалавра за спеціальністю 181 «Харчові технології». Навчальний план підготовки бакалавра, його структура і перелік дисциплін. Виробничі функції бакалавра. Основні принципи підготовки фахівців за спеціальністю 181 «Харчові технології». Вимоги до умінь фахівців за спеціальністю 181 «Харчові технології». Система стандартів вищої освіти. Науково-методичне забезпечення вищої освіти. Мета вищої освіти та професійної підготовки. Місце фахівця в структурі галузевої економіки держави і вимоги до його компетентності.

Тема 6. *Вступ до фаху*. Загальні поняття та відомості про технологію, інженерію та розвиток харчових виробництв, характеристика технологічного процесу. Виробництво продукції підприємств харчової промисловості. Характеристика основних харчових речовин. Класифікація та характеристика харчових виробництв. Особливості виробництва продукції підприємств харчової промисловості. Пріоритетні напрямки розвитку харчової промисловості в екологічному світогляді. Значення харчових виробництв у промисловості України. Комплексне використання сировини в харчовій промисловості. Корекція поглядів на принципи раціонального харчування і зміна акцентів у завданнях сучасної харчової технології. Ресторанне господарство, як сфера виробничо-торгівельної діяльності, в якій виробляють продукцію власного виробництва, та здійснюють організацію споживання та дозвілля. Характеристика підкомплексів АПК.

Змістовий модуль 2. Соціально-культурна інфраструктура університету.

Тема 7. *Основи наукової інформації, бібліографії, та бібліотекознавства, науково-дослідна робота студентів*. Структура бібліотеки. Основні завдання та функції бібліотеки університету. Фонди бібліотеки. Правила користування бібліотечними фондами. Правила користування довідково-інформаційними фондами бібліотеки. Суть і складові інформаційно-методичного забезпечення навчального процесу у вузі. Особливості роботи зі спеціальною, методичною і періодичною літературою. Особливості електронних інформаційних ресурсів та їх використання. Основи бібліотекознавства та бібліографії. Типи і види бібліотек. Електронні бібліотеки. Бібліотечні каталоги. Навички роботи в алфавітно-картковому каталозі. Мета і завдання наукової і науково-технічної діяльності у вищих навчальних закладах.

Тема 8. *Соціально-культурна інфраструктура університету*. Основні напрями діяльності університету як багатопрофільного навчального закладу. Структурно-організаційна схема університету. Основні завдання університету. Статут СНАУ. Студентський клуб. Гуртки художньої самодіяльності. Побут, праця, відпочинок студента. Правила внутрішнього розпорядку Сумського

національного аграрного університету.

Тема 9. *Студентське самоврядування як невід’ємна складова демократизації вищої школи.* Студентське самоврядування в інституціях вищої освіти. Основні завдання органів студентського самоврядування. Принципи та функції студентського самоврядування. Протиріччя розвитку студентського самоврядування. Аналіз діючих положень про студентське самоврядування ВНЗ України. Впровадження студентського самоврядування у вищих навчальних закладах. Всеукраїнська студентська рада як представницький орган студентів на державному рівні. Студентське самоврядування як систематизоване об’єднання консультативно-дорадчих органів управління університетом. Самоорганізація студентів Франції, Великої Британії, Ірландії. Головні завдання Всеукраїнської студентської ради. Система студентського самоврядування у СНАУ. Профспілкова організація студентів та аспірантів. Концепція розвитку студентського самоврядування. Мета і завдання Концепції розвитку студентського самоврядування. Шляхи реалізації Концепції розвитку студентського самоврядування. Очікувані результати впровадження Концепції.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма					Заочна форма								
	Усьо - го	у тому числі					усього	у тому числі						
		л	п	ла б	ін д	с.р .		л	п	ла б	ін д	с.р.		

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1. Університетська освіта в контексті Болонського процесу												
Змістовий модуль 1. Університетська освіта в контексті Болонського процесу												
Тема 1. Вступ. Витоки й основні віхи становлення університетської освіти й вищої школи у світі і в Україні.	9	2	2	-	-	5	-	-	-	-	-	-
Тема 2. Університетська освіта в контексті Болонського процесу.	11	2	4	-	-	5	-	-	-	-	-	-
Тема 3. Фундаменталізація та індивідуалізація підготовки фахівців з вищою освітою.	11	2	4	-	-	5	-	-	-	-	-	-
Тема 4. Організація навчального процесу в університеті.	11	2	4	-	-	5	-	-	-	-	-	-
Тема 5. Фахова підготовка у вищому навчальному закладі.	10	1	4	-	-	5	-	-	-	-	-	-
Тема 6. Вступ до фаху.	8	1	2	-	-	5	-	-	-	-	-	-
Разом за змістовим модулем 1	60	10	20	-	-	30	-	-	-	-	-	-
Усього годин	60	10	20	-	-	30	-	-	-	-	-	-
Модуль 2. Соціально-культурна інфраструктура університету												
Змістовий модуль 2. Соціально-культурна інфраструктура університету												
Тема 7. Основи наукової інформації, бібліографії, та бібліотекознавства, науково-дослідна робота студентів.	11	2	4	-	-	5	-	-	-	-	-	-
Тема 8. Соціально-культурна інфраструктура університету.	9	1	2	-	-	6	-	-	-	-	-	-
Тема 9. Студентське самоврядування як невід'ємна складова демократизації вищої школи.	10	1	4	-	-	5	-	-	-	-	-	-
Разом за змістовим модулем 2	30	4	10	-	-	16	-	-	-	-	-	-
Усього годин	30	4	10	-	-	16	-	-	-	-	-	-
Усього годин	90	14	30	-	-	46	-	-	-	-	-	-

5. Теми та план лекційних занять

№ з/п	Назва теми та план	Кількість годин
-------	--------------------	-----------------

1	<p>Тема 1. Вступ. Витоки й основні віхи становлення університетської освіти й вищої школи у світі і в Україні.</p> <p>5. Вступ, мета та задачі курсу.</p> <p>6. Витоки й основні віхи становлення університетської освіти й вищої школи у світі .</p> <p>7. Становлення університетської освіти й вищої школи в Україні.</p> <p>8. Структура навчання студентів.</p>	2
2	<p>Тема 2. Університетська освіта в контексті Болонського процесу.</p> <p>5. Болонський процес як засіб інтеграції і демократизації вищої освіти країн Європи.</p> <p>6. Документи Болонського процесу.</p> <p>7. Основні завдання, принципи та шляхи формування Європейського простору вищої освіти.</p> <p>8. Адаптація вищої освіти України до вимог Болонського процесу.</p>	2
3	<p>Тема 3. Фундаменталізація та індивідуалізація підготовки фахівців з вищою освітою.</p> <p>4. Концептуальні засади розвитку вищої освіти.</p> <p>5. Фундаменталізація підготовки фахівців з вищою освітою</p> <p>6. Індивідуалізація навчальної діяльності.</p>	2
4	<p>Тема 4. Організація навчального процесу в університеті.</p> <p>7. Запровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу (КМСОНП) у ВНЗ України.</p> <p>8. Форми організації навчання.</p> <p>9. Організаційно-методичне забезпечення.</p> <p>10. Контроль успішності студента.</p> <p>11. Методи та технології навчання в КМСОНП.</p> <p>12. Учасники навчально-виховного процесу.</p>	2
5	<p>Тема 5. Фахова підготовка у вищому навчальному закладі.</p> <p>6. Освітньо-професійна програма – вимоги до змісту, обсягу та рівня освітньої та професійної підготовки бакалавра за спеціальністю 181 «Харчові технології».</p> <p>7. Навчальний план підготовки бакалавра, його структура і перелік дисциплін.</p> <p>8. Освітньо-кваліфікаційна характеристика бакалавра, його виробничі функції.</p> <p>9. Загальні поняття та відомості про технологію, інженерію та розвиток харчових виробництв, характеристика технологічного процесу.</p> <p>10. Виробництво продукції підприємств харчової</p>	2

	промисловості.	
6	Тема 6. Основи наукової інформації, бібліографії, та бібліотекознавства, науково-дослідна робота студентів. 4. Структура бібліотеки. 5. Фонди бібліотеки. 6. Правила користування бібліотечними фондами. Правила користування довідково-інформаційними фондами бібліотеки.	2
7	Тема 7. Соціально-культурна інфраструктура університету. 6. Основні напрями діяльності університету як багатопрофільного навчального закладу. 7. Структурно-організаційна схема університету. 8. Студентський клуб. Гуртки художньої самодіяльності. 9. Побут, праця, відпочинок студента. 10. Студентське самоврядування в інституціях вищої освіти.	2
	Разом	14

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Ознайомлення з витоками й основними віхами становлення університетської освіти й вищої школи у світі і в Україні.	2
2	Дослідження університетської освіти в контексті Болонського процесу.	2
3	Дослідження європейської системи трансферу та акумуляції кредитів (ECTS).	2
4	Ознайомлення з фундаменталізацією підготовки фахівців з вищою освітою.	2
5	Ознайомлення індивідуалізацією підготовки фахівців з вищою освітою.	2
6	Вивчення технологій організації навчального процесу в університеті.	2
7	Вивчення форм організації навчального процесу в університеті.	2
8	Ознайомлення з фаховою підготовкою у вищому навчальному закладі.	2
9	Ознайомлення з вимогами до умінь фахівців за спеціальністю 181 «Харчові технології».	2
10	Ознайомлення зі вступом до фаху.	2
11	Вивчення основ наукової інформації, бібліографії, та бібліотекознавства, науково-дослідна робота студентів.	2
12	Ознайомлення з правилами користування бібліотечними	2

	фондами.	
13	Ознайомлення зі соціально-культурною інфраструктурою університету.	2
14	Визначення студентського самоврядування як невід'ємної складової демократизації вищої школи.	2
15	Ознайомлення з системою студентського самоврядування у СНАУ.	2
	Разом	30

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми та перелік питань	Кількість годин
1	<p>Тема 1. Витоки й основні віхи становлення університетської освіти й вищої школи у світі і в Україні.</p> <p>5. Особливості розвитку вищих навчальних закладів України в ХХ – на початку ХХІ століття.</p> <p>6. Право громадян про вищу освіту.</p> <p>7. Структура вищої освіти.</p> <p>8. Законодавство України про вищу освіту.</p>	5
2	<p>Тема 2. Університетська освіта в контексті Болонського процесу.</p> <p>7. Євроінтеграція України як чинник соціально-економічного розвитку держави. Роль освіти в розвитку партнерства України з іншими державами.</p> <p>8. Стратегія та сучасні тенденції розвитку університетської освіти України в контексті Європейського простору вищої освіти.</p> <p>9. Ознайомлення із принципами побудови системи вищої освіти Англії, Італії, Іспанії, Німеччини, Франції та інших країн Європейського Союзу.</p> <p>10. Система вищої освіти у країнах Америки.</p> <p>11. Шість цілей Болонського процесу.</p> <p>12. Навчання протягом усього життя.</p>	5
3	<p>Тема 3. Фундаменталізація та індивідуалізація підготовки фахівців з вищою освітою.</p> <p>8. Європейська кредитно-трансферна система та система накопичення (ECTS).</p> <p>9. Характерні особливості ECTS.</p> <p>10. Базові елементи системи. Основні документи.</p> <p>11. Загальні умови користування ECTS.</p> <p>12. Принципи, шляхи та засоби адаптації Європейської системи перезарахування кредитів у вищу освіту України.</p> <p>13. Індивідуальний навчальний план студента та контроль його виконання.</p>	5

	14.Післядипломна освіта.	
4	<p>Тема 4. Організація навчального процесу в університеті.</p> <p>4. Класифікація методів та технологій навчання</p> <p>5. Шкала оцінювання навчальних дисциплін студентів в умовах кредитно-модульної системи організації навчального процесу.</p> <p>6. Шкала оцінювання навчальних дисциплін студентів в умовах модульно-рейтингової системи.</p>	5
5	<p>Тема 5. Фахова підготовка у вищому навчальному закладі.</p> <p>5. Система стандартів вищої освіти.</p> <p>6. Науково-методичне забезпечення вищої освіти.</p> <p>7. Мета вищої освіти та професійної підготовки.</p> <p>8. Місце фахівця в структурі галузевої економіки держави і вимоги до його компетентності.</p>	5
6	<p>Тема 6. Вступ до фаху.</p> <p>6. Значення харчових виробництв у промисловості України.</p> <p>7. Комплексне використання сировини в харчовій промисловості.</p> <p>8. Корекція поглядів на принципи раціонального харчування і зміна акцентів у завданнях сучасної харчової технології.</p> <p>9. Ресторанне господарство, як сфера виробничо-торгівельної діяльності, в якій виробляють продукцію власного виробництва, та здійснюють організацію споживання та дозвілля.</p> <p>10. Характеристика підкомплексів АПК.</p>	5
7	<p>Тема 7. Основи наукової інформації, бібліографії, та бібліотекознавства, науково-дослідна робота студентів.</p> <p>7. Основи бібліотекознавства та бібліографії.</p> <p>8. Типи і види бібліотек.</p> <p>9. Електронні бібліотеки. Основні задачі бібліотек.</p> <p>10. Бібліотечні каталоги. Навички роботи в алфавітно-картковому каталозі.</p> <p>11. Мета і завдання наукової і науково-технічної діяльності у вищих навчальних закладах.</p> <p>12. Студентське наукове товариство Сумського національного аграрного університету.</p>	5
8	<p>Тема 8. Соціально-культурна інфраструктура університету.</p> <p>3. Гуртки художньої самодіяльності.</p> <p>4. Правила внутрішнього розпорядку Сумського національного аграрного університету.</p>	6
9	<p>Тема 9. Студентське самоврядування як невід'ємна</p>	5

	<p>складова демократизації вищої школи.</p> <p>7. Концепція розвитку студентського самоврядування.</p> <p>8. Мета і завдання Концепції розвитку студентського самоврядування.</p> <p>9. Принципи та функції студентського самоврядування.</p> <p>10. Протиріччя розвитку студентського самоврядування.</p> <p>11. Шляхи реалізації Концепції розвитку студентського самоврядування.</p> <p>12. Очікувані результати впровадження Концепції.</p>	
Разом		46

8. Індивідуальні завдання

1. Підготовка рефератів:

- 1.1. Бібліотека як складова соціально-культурної інфраструктури вузу.
- 1.2. Болонський процес в Україні.
- 1.3. Болонський процес. Історія розвитку.
- 1.4. Види лекційних занять та головні вимоги до лекції.
- 1.5. Вимоги до лекції як форми організації навчального процесу.
- 1.6. Головні тенденції розвитку вищої освіти Європи.
- 1.7. Головні тенденції розвитку освіти в європейських країнах.
- 1.8. Зміст поняття «Болонський процес».
- 1.9. Зміст поняття «Студентське самоврядування».
- 1.10. Індивідуалізація навчання та шляхи її впровадження.
- 1.11. Індивідуально-психологічні особливості людини.
- 1.12. Історія формування Болонського процесу.
- 1.13. Мета та зміст Болонського процесу.
- 1.14. Навчання – двобічний процес.
- 1.15. Навчання – один із головних видів діяльності людини.
- 1.16. Навчання як різновид педагогічного спілкування.
- 1.17. Особливості індивідуалізації навчання у вузі.
- 1.18. Особливості соціально-культурної інфраструктури вузу.
- 1.19. Поняття гуманізації процесу навчання.
- 1.20. Поняття демократизації процесу навчання.

- 1.21. Поняття інтеграції та інтернаціоналізації вищої школи.
- 1.22. Практичне заняття як одна із поширених форм навчальної діяльності.
- 1.23. Провідні форми організації навчання у вузі.
- 1.24. Професія та розвиток особистості майбутнього фахівця.
- 1.25. Роль виховання у загальній структурі навчального процесу.
- 1.26. Роль і місце самостійної роботи в умовах вищої освіти.
- 1.27. Роль індивідуалізації навчання в системі вищої освіти.
- 1.28. Роль та місце фундаментальних дисциплін в загальній системі освіти.
- 1.29. Соціально-культурна інфраструктура університету.
- 1.30. Структура навчальної діяльності.
- 1.31. Структура та форми організації процесу навчання.
- 1.32. Українська вища освіта – частина європейської інтеграції.
- 1.33. Умови ефективного розвитку особистості майбутнього фахівця.
- 1.34. Умови розвитку здібностей тих, хто навчається.
- 1.35. Фактори розвитку особистості професіонала.
- 1.36. Фактори формування професійної свідомості фахівця.
- 1.37. Форми навчальної діяльності.
- 1.38. Формування професійної свідомості.
- 1.39. Фундаментальні дисципліни в структурі вищої освіти.
- 1.40. Шляхи розвитку університетської освіти в Україні.

9. Методи навчання

При вивченні курсу передбачається використання таких основних методів навчання:

III. За джерелом знань:

- 4) словесні: лекція, пояснення, розповідь, бесіда;
- 5) наочні: спостереження, демонстрація;
- 6) практичні: вправи, практичні роботи.

IV. За характером логіки пізнання:

- 6) інформаційно-рецептивний;

- 7) репродуктивний;
- 8) проблемний;
- 9) частково-пошуковий (евристичний);
- 10) пошуковий (дослідний).

IV. За логікою передачі інформації:

- 3) індуктивний;
- 4) дедуктивний.

V. За ступенем керування навчальною діяльністю:

- 3) під керівництвом викладача;
- 4) самостійна робота студентів (з книгою, виконання завдань);

VI. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

- 5) ділові та рольові ігри;
- 6) дискусії та диспути;
- 7) створення ситуацій емоційних переживань;
- 8) створення ситуацій пізнавальної новизни та зацікавленості (метод цікавих аналогій, ефект дивування, зіставлення наукових і життєвих пояснень явищ).

VI. Інтерактивні технології навчання:

- 3) використання мультимедійних технологій;
- 4) використання інтерактивної дошки.

10. Методи контролю

При вивченні курсу передбачається використання методів контролю:

- 5) усний (фронтальне та індивідуальне опитування, усні заліки, усне програмоване опитування);
- 6) письмовий (контрольні роботи);
- 7) лабораторно-практичний контроль (контроль за допомогою комп'ютера);
- 8) самоконтроль (самостійний пошук помилок, уміння самостійно оцінювати свої знання, визначати пріоритетні напрями власного навчального процесу, самоаналіз).

Для визначення якості засвоєння навчального матеріалу передбачається використання:

- попереднього контролю (як передумови для успішного планування і керівництва навчальним процесом);
- поточного контролю (виявлення ступеня сприйняття навчального матеріалу);
- рубіжного контролю (тематичний та модульний);
- підсумкового контролю у вигляді заліку.

1. Рейтинговий контроль за 100-бальною шкалою оцінювання ECTS.

2. Проведення проміжного контролю протягом семестру.

3. Полікритеріальна оцінка поточної роботи студентів:

- рівень знань, продемонстрований на практичних заняттях;
- активність під час обговорення питань, що винесені на заняття;
- самостійне опрацювання теми в цілому чи окремих питань;
- написання рефератів;
- результати тестування;
- письмові завдання при проведенні контрольних робіт.

11. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота									СРС	Разом за модулі та СРС	Атес-тація	Сума
Змістовий модуль 1 – 47 балів						Змістовий модуль 2 – 23 балів						
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	СРС			
7	8	8	8	8	8	7	8	8	15	85 (70+15)	15	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
69-74	D	задовільно	
60-68	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

12. Методичне забезпечення

13.Методичні вказівки для проведення практичного заняття на тему: «Університетська освіта в контексті Болонського процесу». - Суми, 2013 р., 39 с.

14.Конспект лекцій з дисципліни «Університетська освіта» для студентів 1 курсу галузі знань 0517 «Харчова промисловість та переробка сільськогосподарської продукції» напряму підготовки 6.051701 «Харчові технології та інженерія» денної форми навчання. - Суми: Сумський національний аграрний університет, 2014. – 200 с.

15.Методичні рекомендації щодо виконання самостійної роботи для студентів 1 курсу, 1 курсу зі скороченим терміном навчання напряму підготовки 6.051701 «Харчові технології та інженерія» денної форми навчання освітньо-кваліфікаційного рівня «Бакалавр». – Суми, 2015. – 45 с.

16.Методичні рекомендації щодо проведення практичного заняття на тему: «Вивчення основ наукової інформації, бібліографії, та бібліотекознавства, науково-дослідна робота студентів». - Суми, 2016. – 30 с.

17.Методичні рекомендації щодо проведення практичного заняття на тему: «Визначення студентського самоврядування як невід’ємної складової демократизації вищої школи». - Суми, 2016. – 27 с.

18.Методичні рекомендації щодо проведення практичного заняття на тему: «Ознайомлення з системою студентського самоврядування у Сумському НАУ». - Суми, 2016. – 19 с.

19.Методичні рекомендації щодо проведення практичного заняття на тему «Дослідження університетської освіти в контексті Болонського процесу». – Суми, 2017. – 24 с.

20.Методичні рекомендації щодо проведення практичного заняття на тему «Дослідження європейської системи трансферу та акумуляції кредитів (ECTS)». – Суми, 2017. – 25 с.

21.Методичні рекомендації щодо проведення практичного заняття на тему «Ознайомлення з фундаменталізацією підготовки фахівців з вищою освітою». – Суми, 2017. – 24 с.

22.Методичні рекомендації щодо проведення практичного заняття на тему «Ознайомлення з індивідуалізацією підготовки фахівців з вищою освітою». – Суми, 2017. – 24 с.

23.Габенко І.М. Університетська освіта / І.М. Габенко: навчально-методичний комплекс для студентів ОС «Бакалавр» спеціальності 181 «Харчові технології» денної та заочної форми навчання. - Суми: Сумський національний аграрний університет, 2018 р. – 423 с.

24.Габенко І.М. Університетська освіта / І.М. Габенко: питання для підсумкового контролю знань для студентів ОС «Бакалавр» спеціальності 181 «Харчові технології» денної та заочної форми навчання. - Суми: Сумський національний аграрний університет, 2018 р. – 94 с.

13. Рекомендована література

Базова

23.Аніловська Г.Я. Університетська освіта: навч. Посібник / Г.Я. Аніловська, Н.С. Марушко, Л.М. Томаневич. – Львів: «Магнолія-2006», 2010. –

375 с.

24. Глосарій Європейського простору вищої освіти / Авт.-уклад.: І.І. Бабин, В.А. Ликова, І.Г. Павлова, М.В.Яковлєва / За ред. О.Я. Чебикіна. – Одеса: Видавець М.П. Черкасов, 2011. – 212 с.

25. Головчук А.Ф. Університетська освіта в Україні та Болонський процес: навчальний посібник і термінологічний словник / А.Ф. Головчук. – К.: Аграрна освіта, 2007. – 83 с.

26. Гончаров С.М. Вища освіта України і Болонський процес. / С.М. Гончаров, В.С. Мошинський. – Рівне: НУВГП, 2004, – 142 с.

27. Гончаров С.М. Інтерактивні технології навчання в кредитно-модульній системі організації навчального процесу: Навчально-методичний посібник. / С.М. Гончаров. – Рівне: НУВГП, 2006. – 172 с.

28. Горбунова Л.М. Вища освіта в Україні. Нормативно-правове регулювання: офіційне видання/ Л.М Горбунова, М.Ф. Степка. – К.: Форум, 2006. – 161 с.

29. Дмитриченко М.Ф. Вища освіта і Болонський процес / М.Ф. Дмитриченко. – Київ: Знання України, 2006. – 440 с.

30. Женченко М. Оформлення списків використаної літератури відповідно до вимог нових стандартів: спроба відповіді на проблемні питання / М. Женченко. – Вісн. Кн. палати. – 2009. – № 6. – С. 19-22.

31. Журавський В.С. Болонський процес: головні принципи входження в Європейський простір вищої освіти / В.С.Журавський, М.З. Згуровський. – К.: ІВЦ Видавництво Політехніка, 2003. – 200 с.

32. Журавський В.С. Вища освіта як фактор державотворення культури в Україні / В.С.Журавський. – К.: Вид. дім «Ін Юре», 2003. – 416 с.

33. Закон України від 01.07.2015 №1556-VII «Про вищу освіту» // Голос України від 06.08.2014 – № 148.

34. Збірник нормативних документів з впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу / Укладачі: Ф.Б. Рогальський, Г.П. Чуйко, Т.М. Примаєк. – Херсон: ХНТУ, 2006. – 99 с.

35. Кремень В.Г. Вища освіта України і Болонський процес: Навчальний посібник / [В.Г. Кремень В.Г., М. Ф. Степка, Я. Я. Болюбаш та ін.]. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2004. – 384 с.

36.Луговий В.І. Реалізація принципів і пріоритетів Болонського процесу у вищій школі України: час дискусій і час дій / В.І. Луговий // Педагогіка і психологія: Науково-теоретичний та інформаційний журнал Академії педагогічних наук України. – 2009. – № 1. – С. 5–17.

37.Методичні рекомендації щодо складання списку використаної літератури / уклад.: Мельник Н.А., Устіннікова О.М. – К.: НТБ ім. Г.І. Денисенка, 2010. – 23 с.

38.Ніколаєнко С.М. Освіта в інноваційному просторі суспільства: Посібник / С.М. Ніколаєнко. – К.: Знання, 2006. – 207 с.

39.Ніколаєнко С.М. Стратегія розвитку освіти України: початок ХХІ столітті: Посібник. / С.М. Ніколаєнко. – К.: Знання, 2006. – 253 с.

40.Пасмор Н.П. Бібліотечно-інформаційне забезпечення самостійної роботи студентів / Н.П. Пасмор. – Київ: Кондор, 2007 – 112 с.

41.Пилип Я.А. Складання списків використаної літератури до курсових, дипломних та інших наукових робіт : метод. вказівки щодо проведення практ. занять / Я.А. Пилип, Л.А. Жолобка. – Івано-Франківськ: ІФНТУНГ, 2013. – 28 с.

42.Степко В.В. Бібліографічне оформлення списку джерел до наукової роботи : метод. рек. / уклад.: В.В. Степко, Г.О. Стешенко, Т.В. Улятовська; КНУКіМ, Наук. б-ка, Інформ.-бібліогр. від. – 2-е вид., перероб. та допов. – Київ, 2015. – 25 с.

43.Товканець Г. В. Університетська освіта [Текст] : навчально-методичний посібник / Г. В. Товканець. - К. : Кондор, 2015. - 185 с.

44.Фініков Т.В. Сучасна вища освіта: світові тенденції і Україна: посібник / Т.В. Фініков. – К.: Таксон, 2002. – 176 с.

Допоміжна

18. Болонський процес у фактах і документах (Сорбонна-Болонья-Саламанка-Прага-Берлін) / [М.Ф. Степко, Я.Я. Болюбаш, В.Д. Шинкарук та ін.]. – Тернопіль: Вид-во ТДПУ ім. В. Гнатюка, 2003. – 52 с.

19. Ванькович У. Студентське самоврядування в Україні / У. Ванькович. – К.: Молодіжна альтернатива, 2004. – 60 с.

20. Від контролю до культури якості: перезавантаження процесів забезпечення якості в українській вищій школі: практ. посіб. / За ред. С. Гришко, Т. Добка, О. Кайкової, В. Терзіяна, Т. Тіхонена. – Львів: Видавництво «Компанія

«Манускрипт», 2014. – 168 с.

21. Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система: довідник користувача / пер. з англ.; за ред. Ю.М. Рашкевича, Ж.В. Таланової. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2015. – 106 с.

22. Імператив якості: вчимося цінувати і оцінювати вищу освіту: навч. посіб./ За ред. Т. Добка, М. Головянко, О. Кайкової, В. Терзіяна, Т. Тіхонена. – Львів: Видавництво «Компанія «Манускрипт», 2014. – 572 с.

23. Каюмова О. Участь органів студентського самоврядування та їх об'єднань у формуванні та реалізації освітньої та молодіжної політики / О. Каюмова, Т. Яцків, Я. Хауляк. – Львів: Юриспруденція, 2008. – 176 с.

24. Кращенко Ю. Студентське самоврядування – лідер майбутнього [Текст] / Ю. Кращенко // Освіта України. – 2010. – № 21. – С. 6.

25. Лукаш О.Л. Університетська освіта: конспект лекцій / О.Л. Лукаш. – Сумський державний університет. – Суми: СумДУ, 2011. – 153 с.

26. Мисник Т.Г. Місце та роль студентського самоврядування в житті ВНЗ [Текст] / Т.Г. Мисник // Наука і методика. Вип. 26: збірник науково-методичних праць. – К.: Агроосвіта, 2014. – С. 50-54.

27. Мошинський В.С. Нові обрії вищої освіти у контексті Болонського процесу // Технології навчання. Науково-методичний збірник, вип. 9 / В.С.Мошинський, С.М. Гончаров. – Рівне НУВГП, 2004. – 13 – 18с.

28. Національний освітній глосарій: вища освіта / 2-е вид., перероб. і доп. / авт.-уклад.: В.М. Захарченко та ін. / За ред. В.Г. Кременя. – К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2014. – 100 с.

29. Рашкевич Ю.М. Болонський процес та нова парадигма вищої освіти: монографія / Ю.М. Рашкевич. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2014. – 168 с.

30. Сасімова І.А. Студентське самоврядування – інструмент удосконалення навчально-виховного процесу [Текст]: наукове видання / І.А. Сасімова // Наука і методика. Вип. 9: збірник науково-методичних праць/ Міністерство аграрної політики України. – К.: Аграрна освіта, 2007. – С. 145-151.

31. Степко М.Ф. Модернізація вищої освіти України і Болонський процес / Упоряд. Я.Я. Болюбаш, К.М. Левківський, Ю.В. Сухарніков. – К.: МОНУ,

2004. – 24 с.

32. Теорія та практика змішаного навчання: монографія / В.М. Кухаренко, С.М. Березенська, К.Л. Бугайчук, Н.Ю. Олійник, Т.О. Олійник, О.В. Рибалко, Н.Г. Сиротенко, А.Л. Столяревська; за ред. В.М. Кухаренка – Харків: «Міськдрук», НТУ «ХП», 2016. – 284 с.

33. Товканець Г.В. Університетська освіта: навч.-метод. посібник / Г.В. Товканець; М-во освіти і науки України, Мукачів. держ. ун-т. – К.: Кондор, 2011. – 185 с.

34. Шеїна Л.О. Участь студента (майбутнього спеціаліста) у самоврядуванні навчального закладу як умова набуття навичок соціальної компетентності / Л.О. Шеїна // Людина, культура, техніка в новому тисячолітті: зб. робіт IV Міжнар. наук.-практ. конф. студ., аспірантів та молодих учених. – Х., 2003. – С.161 – 163.

14. Інформаційні ресурси

6. Автоматичне оформлення джерел по ВАК України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.vak.in.ua>.

7. Болонський процес у фактах і документах [Електронний ресурс] / М.Ф. Степко, Я.Я. Болюбаш, В.Д. Шинкарук, В.В. Грубінко, І.І. Бабин. – Режим доступу: www.tsru.edu.ua.

8. Кращенко Ю. Студентське самоврядування в освітньо-виховному середовищі вищої школи України та зарубіжжя [Електронний ресурс] / Ю. Кращенко. – Режим доступу: www.vsr-mon.org.ua/studlibrary/manage/1167-2009-12-04-16-48-58.

9. Положення про організацію освітнього процесу в Сумському національному аграрному університеті, ухвалене Вченою радою Сумського НАУ від 30.03.2015 р., затверджене наказом ректора від 08.04.2015 р. № 112-К.- Сумський НАУ [Електронний ресурс]: Нормативні документи. – Режим доступу: <http://www.sau.sumy.ua>.

10. Сумський НАУ [Електронний ресурс]: Бібліотека. – Режим доступу: <http://www.sau.sumy.ua>.